

**Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського**

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Ректор Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського**

_____ проф. Лазаренко Н.І.

« ____ » _____ 2019 р.

ПРОГРАМА І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

*додаткового вступного випробування з основ музично-теоретичних знань для
вступу на СО бакалавра
спеціальності 025 Музичне мистецтво*

Голова предметної екзаменаційної комісії

Ю.О. Москвічова

Для вступників на навчання за освітнім ступенем бакалавра галузі знань 02 Культура і мистецтво, спеціальності 025 Музичне мистецтво додатковим фаховим вступним випробуванням є іспит з основ музично-теоретичних знань, який має на меті визначення рівня музично-теоретичної підготовки абітурієнта та виявлення ступеня сформованості знань до подальшого навчання та вдосконалення професійної майстерності.

ЗМІСТ ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ З ОСНОВ МУЗИЧНО-ТЕОРЕТИЧНИХ ЗНАНЬ

1. Музичний звук. Властивості і якості звуку. Натуральний звукоряд. Обертони. Темперований лад.
2. Звукоряд. Основні ступені звукоряду. Складові і літерні назви ступенів звукоряду. Октава. Діапазон. Регістр. Півтон і цілий тон. Знаки альтерації (ключові і випадкові). Енгармонізм. Діатонічні і хроматичні півтони і тони. Ключі. Ключ «соль», «фа», система ключів «до».
3. Ритм. Метр. Розмір. Темп. Основні і особливі види ритмічного поділу. Прості, складні, змішані розміри. Угрупування в простих, складних, змішаних розмірах. Такт. Затакт. Синкопа. Змінний розмір. Поліметрія. Поліритмія. Темп. Позначення темпу. Агогіка. Динамічні відтінки. Артикуляція. Позначення характеру виконання.
4. Лад. Тональність Загальне поняття про лад. Сміслова диференціація музичних звуків (головні і підлеглі, стійкі і нестійкі). Тяжіння і розв'язання.
5. Мажор і мінор. Три види мажору і мінору. Тональність. Квінтове коло тональностей. Енгармонізм тональностей. Паралельні і однойменні тональності. Поняття про інші ладові структури (двічі гармонічні лади, збільшений і зменшений лади).
6. Діатоніка. Діатонічні ладові структури. Діатонічні різновиди мажору і мінору - іонійський, лідійський, міксолідійський, еолійський, доійський, фрігійський. Порівняння їх зі звичайним мажором і мінор. Конструктивні та фонічні особливості ладів: характерна ступінь, характерний інтервал (лідійська кварта, міксолідійська септима, дорійська секста, фрігійська секунда).
7. Інтервал. Ступенева і тонова (кількісна та якісна) величина інтервалів. Обернення інтервалів. Класифікація інтервалів: за часовим співвідношенням (мелодичні та гармонічні); по відношенню до октави (прості і складні); по положенню в музичній системі (діатонічні і хроматичні); по слухового враженню (консонуючі і дисонуючі); по положенню в тональності (стійкі і нестійкі). Енгармонізм інтервалів. Побудова всіх видів інтервалів від звуку вгору і вниз.

8. Інтервали на ступенях мажору (натурального і гармонічного) і мінору (натурального і гармонічного). Розв'язання нестійких інтервалів. Характерні інтервали гармонічного мажору і мінору (зб.2, зм.7, зб.5, зм.4). Загальні закономірності розв'язання хроматичних інтервалів.
9. Акорд. Види акордів: тризвук, септакорд, нонакорд. Терція - основа побудови акордів. Класифікація акордів: по слуховому враженню (консонуючі і дисонуючі); по положенню в музичній системі (діатонічні і хроматичні); по положенню в тональності (стійкі і нестійкі); по положенню основного тону (основний вид й обернення). Короткі відомості про альтерацію в акордах.
10. Чотири види тризвуків. Обернення тризвуків. Тризвуки на ступенях мажору та мінору. Головні тризвуки ладу. Побічні тризвуки. Розв'язання побічних тризвуків (по тяжінню ступенів). Розв'язання збільшеного і зменшеного тризвуків.
11. Сім видів септаккордів. Обернення септаккордів. Септакорди на ступенях мажору та мінору (натуральні і гармонічні). Головні септакорди (домінантсептакорд, септакорд другого ступеня, ввідні септакорди) з оберненнями та розв'язанням.
12. Хроматизм. Внутрішньоладовий хроматизм. Правила правопису хроматичної мажорної і мінорної гам. Альтерація нестійких ступенів ладу. Загальні принципи розв'язання альтерованих інтервалів. Модуляційний хроматизм. Загальне поняття про модуляції. Види модуляцій: перехід, відхилення, зіставлення. Тональності першого ступеня споріднення.
13. Музичний синтаксис. Розчленованість музичної мови. Цезура. Головні ознаки цезури (пауза, зупинка, повторність мелодійних чи ритмічних фігур). Мотив. Фраза. Період. Речення, каденція, види каденцій. Різновиди періоду (квадратний і неквадратні період, період повторної структури, період єдиної будови, період з розширенням і доповненням, період з трьох речень, однотональний і модулюючий періоди).
14. Мелодія. Мелодична лінія. Види мелодичного малюнка (повторність звуку, оспівування, висхідний, спадний, хвилеподібний рух; закон мелодичної противаги). Мелодична вершина. Кульмінація.
15. Поняття про фактуру. Види фактур: монодія; багатоголосся - гомофонно-гармонічна і акордова фактура; поліфонія - імітаційна, контрастна, підголоскова. Фактурні прийоми: фігурація (гармонічна, ритмічна, мелодична); приховане багатоголосся. Виразна роль фактури.
16. Транспозиція. Секвенція. Три способи транспозиції (на інтервал, на хроматичний півтон, за допомогою заміни ключа). Секвенція (загальне поняття). Мотив секвенції. Ланка секвенції. Секвенція - один з прийомів розвитку музичного матеріалу. Секвенції тональні (діатонічні) і модулюючі.

АБІТУРІЄНТ ПОВИНЕН ЗНАТИ:

- знати основні теоретичні поняття з курсу " основ музично-теоретичних знань " для їх практичного застосування при сольфеджуванні й слуховому аналізі, побудові акордів та інтервалів.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ АБІТУРІЄНТІВ ПІД ЧАС ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

Оцінка «5» (167-200 балів) - виставляється абітурієнту, який вірно відповів на поставлене теоретичне запитання, правильно побудував і розв'язав лади, інтервали, тризвуки, септакорди тощо.

Оцінка «4» (134-166) - виставляється абітурієнту, який вірно відповів на поставлене теоретичне запитання, але при побудові і розв'язанні ладів, інтервалів, тризвуків, септакордів тощо допустив незначні помилки.

Оцінка «3» (100-133) - виставляється абітурієнту, який дав неповну відповідь на теоретичне питання, але при побудові і розв'язанні ладів, інтервалів, тризвуків, септакордів тощо правильно виконав половину завдань.

Оцінка «2» (менше 100) - виставляється абітурієнту у випадку невірної відповіді на поставлене теоретичне запитання та виконанні менш, ніж половини практичних завдань.

Рекомендована література

1. Андреева О. Основы музыкальной грамоты / О. Андреева. – Вид. 5, випр. і доп. – К. : Музична Україна, 1993. – 136 с. Виноградов Г. Элементарная теория музыки и сольфеджио. Ч.2 / Г. Виноградов. – К. : Музична Україна, 1972. – 362 с. 4
2. Виноградов Г. Элементарная теория музыки и сольфеджио. Ч.1 / Г. Виноградов. – К. : Музична Україна, 1969. – 362 с.
3. Виноградов Г. Занимательная теория музыки / Г. Виноградов, Е. Красовская. – М., 1991.
4. Красинская Л. Элементарная теория музыки : учеб. пособие / Л. Красинская, В. Уткин. – М., 1991.
5. Побережна Г.І. Загальна теорія музики / Г.І. Побережна, Т.В. Щириця. – К. : Вища школа. 2004.
6. Смаглій Г.А. Основы теории музыки: учебник для навч. закл. освіти, культуры і мистецтв/ Г.А. Смаглій, Л.В. Маловик. – Харків : Факт, 2001.
7. Павлюченко С. Элементарная теория музыки : Посібник для музичних шкіл та училищ / С. Павлюченко. – К. : Музична Україна, 1997. – 362 с.
8. Побережна Г.І.. Щириця Т.В. Загальна теорія музики : Підручник / Г.І.. Щириця Т.В. Побережна. – К. : Вища школа, 2004. – 303 с.